

ĐỀ KIỂM TRA HỌC KÌ 2 – ĐỀ SỐ 4**MÔN: NGỮ VĂN - LỚP 8****BỘ SÁCH: CÁNH DIỀU****Thời gian làm bài: 90 phút****BIÊN SOẠN: BAN CHUYÊN MÔN LOIGIAIHAY.COM****PHẦN I – ĐỌC HIỂU (6 điểm)****Đọc văn bản sau:**

Gần trưa, Chiêu Minh vương hộ tống nhà vua tiến Trần Quốc Tuấn ra bến Đông làm lễ tế cờ xuất sư. [...] Không khí trang trọng đến tức thở. Nhân Tông vái Trần Quốc Tuấn và phán:

- Từ nay việc an nguy của giang sơn xã tắc trăm xin giao cho Quốc công.

Trần Quốc Tuấn nghiêm trang đáp lễ:

- Lão thần thề không để nhục mệnh của bệ hạ.

Nhân Tông ban kiếm Thượng Phương, trao quyền chém trước tâu sau cho Trần Quốc Tuấn. Nhà vua chăm chú nhìn vị tướng già và thấy Trần Quốc Tuấn quắc thước lạ lùng.

Từ trên đài cao, Trần Quốc Tuấn lặng nhìn các đội quân hàng ngũ chỉnh tề bên dưới. [...] Trần Quốc Tuấn thấy tất cả sức mạng của dân tộc từ nghìn xưa truyền lại nâng cao tâm hồn ông lên khiến cho hai vai ông dư sức gánh sứ mệnh nặng nề. Ông thét lớn:

- Bớ ba quân!

Tiếng dạ vang dậy kinh thành và sông nước.

Trần Quốc Tuấn lại thét tiếp:

- Quan gia đã hạ chỉ cho ta lĩnh cờ tiết chế cùng các người xuất sư phá giặc. Kiếm Thượng Phương đây! - Trần Quốc Tuấn nâng cao kiếm lên khỏi đầu.

- Ai trái mệnh, phản dân, hại nước, ta sẽ nghiêm trị không tha.

Quân sĩ lại đồng thanh dạ ran. Nhân Tông vẫy Dã Tượng lại gần, cầm lấy cái gậy trúc xương cá của Trần Quốc Tuấn. Nhà vua ân cần trao cây gậy cho vị tướng già và dặn dò: [...]

- Trọng phụ tuổi đã cao, xin vì trẫm, vì đất nước và trăm họ mà giữ gìn sức khỏe.

(Trích Trên sông truyền hịch, Hà Ân)

Câu 1. Ý nào nói đúng về phương thức biểu đạt của văn bản?

- A. Tự sự, biểu cảm, nghị luận
- B. Tự sự, nghị luận, miêu tả
- C. Tự sự, miêu tả, biểu cảm
- D. Tự sự, thuyết minh, nghị luận

Câu 2. Vua Trần Nhân Tông gửi gắm với Trần Quốc Tuấn vấn đề trọng đại gì?

- A. Trao kiếm
- B. Dặn dò nhiều điều

C. Trọng phụ tuổi đã cao, xin vì trăm, vì đất nước và trăm họ mà giữ gìn sức khỏe

D. Từ nay việc an nguy của giang sơn xã tắc trăm xin trao cho Quốc công

Câu 3. Vua ban vật quý gì cho Trần Quốc Tuấn, Trần Quốc Tuấn sẽ có quyền gì?

A. Rượu quý, quyền lãnh đạo ba quân

B. Ban kiếm Thượng Phương, quyền gặp vua bất cứ lúc nào

C. Áo choàng, quyền quản lí quân sĩ

D. Ban kiếm Thượng Phương, quyền chém trước tâu sau

Câu 4. Tại sao không khí buổi lễ tế cờ xuất sư được miêu tả trang trọng đến tức thở?

A. Vì đây là buổi lễ quan trọng chuẩn bị cho cuộc chiến chống lại quân Nguyên – Mông xâm lược

B. Vì đây là buổi lễ vua lên ngôi

C. Vì đây là buổi lễ quan trọng của hoàng cung

D. Vì đây là buổi chia tay sinh tử

Câu 5. Sự việc vua trao cho Trần Quốc Tuấn quyền chém trước tâu sau cho ta thấy vua là người như thế nào?

A. Vua rất anh minh

B. Vua rất tin tưởng Trần Quốc Tuấn

C. Vua rất tin tưởng vào tài năng cầm quân của Trần Quốc Tuấn, chờ đợi chiến thắng trong cuộc chiến chống giặc Nguyên - Mông

D. Tất cả đáp án trên

Câu 6. Em hiểu thế nào về lời hứa của Trần Quốc Tuấn với vua: Lão thần thề không để nhục mệnh của bệ hạ.

A. Trần Quốc Tuấn rất tự tin

B. Trần Quốc Tuấn tự tin và thể hiện quyết tâm mang về chiến thắng để báo đáp niềm tin tưởng của vua

C. Trần Quốc Tuấn hứa hẹn chiến thắng quân giặc

D. Trần Quốc Tuấn sẽ bảo vệ danh dự cho vua

Câu 7. “Trần Quốc Tuấn thấy tất cả sức mạnh của dân tộc từ nghìn xưa truyền lại nâng cao tâm hồn ông lên khiến cho hai vai ông dư sức gánh sứ mệnh nặng nề”. Câu văn này gợi đến tâm trạng, cảm xúc gì của Trần Quốc Tuấn?

A. Trần Quốc Tuấn cảm nhận được sức mạnh của dân tộc và niềm hứng khởi khi đón nhận sứ mệnh vua ban

B. Trần Quốc Tuấn thấy vui vẻ

C. Trần Quốc Tuấn thấy ai cũng đáng tin yêu

D. Trần Quốc Tuấn thấy dân tộc mình thật kiên cường

Câu 8. Có thể hiểu câu dặn dò của vua với Trần Quốc Tuấn “Trọng phụ tuổi đã cao, xin vì trăm, vì đất nước và trăm họ mà giữ gìn sức khỏe” như thế nào?

A. Vua mong Trần Quốc Tuấn bình an trở về

B. Vua mong Trần Quốc Tuấn biết bảo trọng thân thể vì vua, vì đất nước

C. Vua lo lắng, yêu mến, kính trọng Trần Quốc Tuấn

D. Tất cả đáp án trên

Câu 9. (1.0 điểm) Em hãy nêu nhận xét của mình về vị tướng già Trần Quốc Tuấn?

Câu 10. (1.0 điểm) Qua văn bản và cách biểu hiện của các nhân vật, em rút ra được bài học gì cho bản thân?

PHẦN II – TẬP LÀM VĂN (4 điểm)

Em hãy viết bài văn cảm nhận về cuốn sách mà mình yêu thích nhất.

HƯỚNG DẪN GIẢI CHI TIẾT

THỰC HIỆN: BAN CHUYÊN MÔN LOIGIAIHAY.COM

PHẦN I – ĐỌC HIỂU

Câu 1	Câu 2	Câu 3	Câu 4	Câu 5	Câu 6	Câu 7	Câu 8
C	D	D	A	C	B	A	D

Câu 1 (0.5 điểm)

Ý nào nói đúng về phương thức biểu đạt của văn bản?

- A. Tự sự, biểu cảm, nghị luận
- B. Tự sự, nghị luận, miêu tả
- C. Tự sự, miêu tả, biểu cảm
- D. Tự sự, thuyết minh, nghị luận

Phương pháp:

Dựa vào kiến thức đã học về phương thức biểu đạt

Lời giải chi tiết:

Phương thức biểu đạt: tự sự, miêu tả, biểu cảm

=> Đáp án: C

Câu 2 (0.5 điểm)

Vua Trần Nhân Tông gửi gắm với Trần Quốc Tuấn vấn đề trọng đại gì?

- A. Trao kiếm

B. Dặn dò nhiều điều

C. Trọng phụ tuổi đã cao, xin vì trẫm, vì đất nước và trăm họ mà giữ gìn sức khỏe

D. Từ nay việc an nguy của giang sơn xã tắc trẫm xin trao cho Quốc công

Phương pháp:

Đọc kỹ phần đầu của đoạn trích

Lời giải chi tiết:

Vấn đề: từ nay việc an nguy của giang sơn xã tắc trẫm xin trao cho Quốc công

=> Đáp án: D

Câu 3 (0.5 điểm)

Vua ban vật quý gì cho Trần Quốc Tuấn, Trần Quốc Tuấn sẽ có quyền gì?

A. Rượu quý, quyền lãnh đạo ba quân

B. Ban kiếm Thượng Phương, quyền gặp vua bất cứ lúc nào

C. Áo choàng, quyền quản lí quân sĩ

D. Ban kiếm Thượng Phương, quyền chém trước tâu sau

Phương pháp:

Đọc kỹ phần đầu của đoạn trích

Lời giải chi tiết:

Vua ban kiếm Thượng Phương, quyền chém trước tâu sau cho Trần Quốc Tuấn

=> Đáp án: D

Câu 4 (0.5 điểm)

Tại sao không khí buổi lễ tế cờ xuất sư được miêu tả trang trọng đến tỨC thờ?

- A. Vì đây là buổi lễ quan trọng chuẩn bị cho cuộc chiến chống lại quân Nguyên – Mông xâm lược
- B. Vì đây là buổi lễ vua lên ngôi
- C. Vì đây là buổi lễ quan trọng của hoàng cung
- D. Vì đây là buổi chia tay sinh tử

Phương pháp:

Đọc kĩ đoạn trích

Lời giải chi tiết:

Vì đây là buổi lễ quan trọng chuẩn bị cho cuộc chiến chống lại quân Nguyên – Mông xâm lược

=> Đáp án: A

Câu 5 (0.5 điểm)

Sự việc vua trao cho Trần Quốc Tuấn quyền chém trước tâu sau cho ta thấy vua là người như thế nào?

- A. Vua rất anh minh
- B. Vua rất tin tưởng Trần Quốc Tuấn
- C. Vua rất tin tưởng vào tài năng cầm quân của Trần Quốc Tuấn, chờ đợi chiến thắng trong cuộc chiến chống giặc Nguyên - Mông
- D. Tất cả đáp án trên

Phương pháp:

Đọc kĩ đoạn trích

Lời giải chi tiết:

Vua rất tin tưởng vào tài năng cầm quân của Trần Quốc Tuấn, chờ đợi chiến thắng trong cuộc chiến chống giặc Nguyên - Mông

=> Đáp án: C

Câu 6 (0.5 điểm)

Em hiểu thế nào về lời hứa của Trần Quốc Tuấn với vua: Lão thần thề không để nhục mệnh của bệ hạ.

- A. Trần Quốc Tuấn rất tự tin
- B. Trần Quốc Tuấn tự tin và thể hiện quyết tâm mang về chiến thắng để báo đáp niềm tin tưởng của vua
- C. Trần Quốc Tuấn hứa hẹn chiến thắng quân giặc
- D. Trần Quốc Tuấn sẽ bảo vệ danh dự cho vua

Phương pháp:

Đọc kỹ đoạn trích

Lời giải chi tiết:

Trần Quốc Tuấn tự tin và thể hiện quyết tâm mang về chiến thắng để báo đáp niềm tin tưởng của vua

=> Đáp án: B

Câu 7 (0.5 điểm)

“Trần Quốc Tuấn thấy tất cả sức mạnh của dân tộc từ nghìn xưa truyền lại nâng cao tâm hồn ông lên khiến cho hai vai ông dư sức gánh sứ mệnh nặng nề”. Câu văn này gợi đến tâm trạng, cảm xúc gì của Trần Quốc Tuấn?

- A. Trần Quốc Tuấn cảm nhận được sức mạnh của dân tộc và niềm hừng khởi khi đón nhận sứ mệnh vua ban
- B. Trần Quốc Tuấn thấy vui vẻ
- C. Trần Quốc Tuấn thấy ai cũng đáng tin yêu
- D. Trần Quốc Tuấn thấy dân tộc mình thật kiên cường

Phương pháp:

Đọc kỹ đoạn trích

Lời giải chi tiết:

Trần Quốc Tuấn cảm nhận được sức mạnh của dân tộc và niềm hừng khởi khi đón nhận sứ mệnh vua ban

=> Đáp án: A

Câu 8 (0.5 điểm)

Có thể hiểu câu dặn dò của vua với Trần Quốc Tuấn “Trọng phụ tuổi đã cao, xin vì trăm, vì đất nước và trăm họ mà giữ gìn sức khỏe” như thế nào?

- A. Vua mong Trần Quốc Tuấn bình an trở về
- B. Vua mong Trần Quốc Tuấn biết bảo trọng thân thể vì vua, vì đất nước
- C. Vua lo lắng, yêu mến, kính trọng Trần Quốc Tuấn
- D. Tất cả đáp án trên

Phương pháp:

Đọc kỹ đoạn trích

Lời giải chi tiết:

Tất cả đáp án trên

=> Đáp án: D

Câu 9 (1.0 điểm)

Em hãy nêu nhận xét của mình về vị tướng già Trần Quốc Tuấn?

Phương pháp:

Nêu nhận xét của mình

Lời giải chi tiết:

Trần Quốc Tuấn là một vị tướng giỏi, uy nghi, dũng mãnh. Ông được các vua thời Trần tín nhiệm, nhân dân yêu mến, là con người suốt cả đời theo nghiệp nhà binh, bảo vệ đất nước bao phen khỏi kẻ thù xâm lược, đã từng đánh thắng giặc Nguyên Mông lần thứ nhất vào năm 1257, lần thứ hai vào năm 1285, lần thứ ba vào năm 1288.

Câu 10 (1.0 điểm)

Qua văn bản và cách biểu hiện của các nhân vật, em rút ra được bài học gì cho bản thân?

Phương pháp:

Rút ra 2 đến 3 bài học có ý nghĩa cho bản thân, phù hợp chuẩn mực đạo đức

Lời giải chi tiết:

Gợi ý:

- Chúng ta cần phải sống và làm việc hết mình vì đất nước
- Phải đặt lợi ích, vận mệnh dân tộc lên mọi lợi ích khác
- Dù là ở cương vị cao hơn cũng luôn phải tôn trọng người lớn tuổi, người có tài
- Khi làm việc gì cũng luôn cần sự tự tin và quyết tâm

PHẦN II – TẬP LÀM VĂN (4 điểm)

Em hãy viết bài văn cảm nhận về cuốn sách mà mình yêu thích nhất.

Phương pháp:

Nhớ lại cuốn sách mà em yêu thích nhất và nêu cảm nhận

Lời giải chi tiết:**Bài tham khảo:**

Hưởng ứng Ngày sách và văn hoá đọc Việt Nam năm 2023 với chủ đề “Sách: Nhận thức – Đổi mới – Sáng tạo” nhằm tôn vinh giá trị, vai trò và tầm quan trọng của sách trong đời sống xã hội, hôm nay, chúng em trân trọng giới thiệu tới quý vị đại biểu, thầy cô và các bạn cuốn tiểu thuyết mà chúng em rất thích. Đó là cuốn tiểu thuyết Búp sen xanh của nhà văn Sơn Tùng, được nhà xuất bản Kim Đồng ấn hành năm 2003 với số lượng 2000 bản. Sách dày 363 trang, khổ 13 x 19 cm. Trang bìa được trang trí bằng gam màu xanh đậm, nổi bật trên đó là biểu tượng bông sen cách điệu tượng trưng cho một cốt cách tinh tuý thanh cao đáng trân trọng nhất.

Ca dao Việt Nam hát rằng:

*"Tháp Mười đẹp nhất bông sen
Việt Nam đẹp nhất có tên Bác Hồ".*

Bác Hồ là một nhân tài, một vị lãnh tụ kính yêu của dân tộc Việt Nam. Chúng ta kính yêu Người không chỉ vì Người là một vị anh hùng dân tộc, mà Người còn là một tấm gương cao quý về phẩm cách và năng lực học tập suốt đời. Hiểu về cuộc đời của Người giúp chúng ta càng thêm trân trọng, càng thêm biết ơn và từ đó, chúng ta noi gương, học tập được ở người nhiều đức tính tốt đẹp.

Búp sen xanh đã dựng lại quãng đời niên thiếu của Bác một cách công phu, thể hiện quá trình hình thành tính cách của bậc vĩ nhân mà tầm tư tưởng đã vượt ra ngoài biên giới quốc gia, được cả thế giới ngưỡng mộ.

Nội dung câu chuyện được tác giả kể thật hấp dẫn, lôi cuốn người đọc. Tại làng Chùa, huyện Nam Đàn, tỉnh Nghệ An, ngày 19 tháng 5 năm 1890, khu vườn nhà ông đồ Hoàng Xuân Đường trở nên một cõi riêng biệt, kín bưng. Hương sen từ ngoài đồng bay theo gió pha lẫn mùi bồ kết cháy từ nồi than trong buồng toả ra ngào ngạt. Bà Hoàng Thị Loan vừa sinh hạ người con thứ ba. Khi ấy chưa ai biết rằng ngày này sẽ trở thành một mốc son lịch sử, không chỉ cho gia đình thầy Nguyễn Sinh Sắc, mà cho cả đất nước Việt Nam. Đó là ngày chú bé Nguyễn Sinh Côn – Hồ Chí Minh ra đời. Tại sao ông ngoại lại đặt cho cậu bé cái tên như vậy? Cái tên ấy có ý nghĩa gì? Trong Búp sen xanh đã giải thích thật lý thú.

Bằng vốn tư liệu phong phú và chân thực, đi sâu khai thác nhiều chi tiết điển hình, tác giả đem đến cho bạn đọc những trang tiểu thuyết hấp dẫn đến bù ngùi cảm động.

Dưới ngòi bút của Sơn Tùng, khoảng đời niên thiếu của Bác được tái hiện sinh động bằng những chi tiết cuộc sống thường nhật với nỗi buồn, niềm vui, đắng cay, hiếu thảo, ham học, tò mò...

Hình ảnh bé Côn với nét tính cách tinh nghịch, hóm hỉnh, thơ ngây hiện hiện trong đầu bạn đọc. Chuyện cậu Côn thường rủ bạn bè trêu chó để chúng sủa om sòm đến tai quan Phó bảng, kết quả là bé Côn phải nhận một hình phạt nghiêm khắc của cha.

Tuổi thơ của cậu bé Côn vừa được tắm mình trong môi trường quê hương, vừa được sự giáo dục của người cha nghiêm khắc và mực thước. Điều đó góp phần hình thành tính cách tốt đẹp của Côn sau này.

Ngay từ nhỏ, Côn đã ham đọc sách. Những cuốn "Không gia đình", "Những người khốn khổ"... là những sách cậu Côn cho là không thể thiếu...

Bạn đọc khó mà quên được mốc lịch sử ngày Bác ra đi tìm đường cứu nước, ngày 5 tháng 6 năm 1911. "Anh nghe tiếng còi tàu nhọn hoắt khoan vào không gian nhưc nhói... Anh bước sải chân vội vã xuống tàu. Gương mặt người con gái Sài Gòn chập chờn trước mắt anh như một búp sen quê hương. Và cả khuôn mặt Việt Nam choán lấy trái tim anh".

Bác Hồ hiện lên với nét thông minh hơn người, bản lĩnh độc đáo nhờ quá trình tự rèn luyện, học tập, tu dưỡng và tiếp thu tinh hoa dân tộc. Vì lẽ đó, "Búp sen xanh" góp phần tích cực vào sự nghiệp giáo dục, động viên thế hệ trẻ Việt Nam nâng cao tinh thần trách nhiệm với vận mệnh Tổ quốc, rèn luyện bản thân thành người có phẩm cách lớn.

Ngay từ khi ra đời tác phẩm đã được không chỉ thiếu nhi, mà cả người lớn mến mộ. Búp sen xanh đã được tặng giải thưởng đặc biệt trong cuộc vận động sáng tác "Bốn mươi năm Đội Thiếu niên Tiền phong Hồ Chí Minh". Nhiều năm trở lại đây cuốn tiểu thuyết nổi tiếng này được đưa vào tủ sách vàng của nhiều nhà xuất bản, được in đi in lại nhiều lần, được dịch sang tiếng Anh và được in song ngữ.

"Búp sen xanh" có lẽ là món quà thiêng liêng nhất mà nhà văn Sơn Tùng nói riêng, nhân dân cả nước nói chung kính dâng lên Bác. Trải qua nhiều năm tháng mà cuốn sách vẫn giữ vững được những nét đẹp, giá trị đích thực của nó bởi trong đó có chứa đựng một tâm hồn cao cả - tâm hồn vị lãnh tụ vĩ đại, kính yêu của dân tộc Việt Nam.

Cuối cùng chúng em mong muốn rằng quý vị đại biểu, thầy cô và các bạn đừng quên đọc cuốn sách bổ ích này nhé! Nó hiện đang có mặt tại thư viện trường Tiểu học..... Trân trọng và cảm ơn!